

ГИЛБЪРТ ЧЕСТЪРТЪН НЕРАЗРЕШИМАТА ЗАГАДКА

Част 0 от „Отец Браун“

Превод от английски: Владимир Молев, 2006

chitanka.info

Този странен случай, в известен смисъл може би най-странният сред преживелиците на отец Браун, се разигра малко след като отколешният му приятел от Франция Фламбо сложи край на кариерата си на крадец и със завиден хъс и ентузиазъм се хвърли в ново поприще — превърна се в полицейски инспектор. Така се случи, че и като престъпник, и като ловец на престъпници, Фламбо се занимаваше предимно с кражби на скъпоценности и бързо бе признат за експерт не само що се отнася до разпознаването на бижута, но и в не по-малко полезната област по залавянето на обирджиите. Именно поради изключителните му познания по този въпрос му бе възложена важна мисия, във връзка с която онази утрин той бе решил да потърси помощта на божия служител.

Отец Браун бе щастлив да чуе гласа на приятеля си, макар и не на живо, а по телефона, ако и по принцип (и особено в този момент) да не долюбваше особено това изобретение на техническия гений. Предпочиташе да наблюдава лицата на събеседниците си и да усеща излъчването им, тъй като ясно съзнаваше, че без непосредствените впечатления от живия контакт словесните съобщения могат да бъдат доста подвеждани, особено ако човекът отсреща е непознат. А във въпросната утрин цял рояк непознати се изредиха да цвърчат в телефонната слушалка с повече или по-малко неразбираеми послания, сякаш в апарата се бе вселил демонът на дребнотемието. Най-показателно бе първото обаждане, при което бе зададен въпросът дали свещеникът не издава индулгенции за кражба или убийство срещу съответното заплащане, и ако да, то дали ценоразписът за услугите му може да бъде намерен закачен на вратата на църквата. На смаяното, но категорично „не“ на отца бе отговорено с пресилен смях, който показваше, че думите му въобще не са взети на сериозно от непознатия просител. След това развълнуван и леко истеричен женски глас отправи молба свещеникът веднага да посети една гостилница, намираща се на петдесетина мили по пътя към съседния катедрален град, но молбата бе последвана от повторно обаждане на същия глас, този път още по-развълнуван и още по-истеричен, който заяви, че въпросът всъщност не бил спешен и нямало нужда да ходи никъде. Едва бе оставил слушалката и звъннаха от известна новинарска агенция с въпроса дали би коментирал изказването на известна филмова актриса относно мустаците и мъжете; а накрая за трети път се

включи развълнуваната дама от гостилницата и заяви, че все пак присъствието му било задължително. У отеча се породи смътното подозрение, че непоследователните и противоречиви обаждания са израз на двоумението и паниката, тъй често срещани в душите, търсеци пътя към истинското учение, но при все това въздъхна с облекчение, когато гласът на Фламбо прекъсна истеричната серия със сърдечната заплаха да се появи на масата за закуска.

Отецът предпочиташе да разговаря с приятелите си настанен удобно пред камината, с разпалена лула в ръка, но този път се оказа, че кипящият от енергия гост е поел по пътеката на войната и на всичкото отгоре възнамерява да отмъкне домакина със себе си. Вярно, че в ситуацията имаше особени обстоятелства, които, съвсем основателно можеше да се предположи, бяха в състояние да привлекат вниманието на дребния свещеник. През последните месеци Фламбо бе осуетил няколко внимателно планирани обира, сам-самичък беше измъкнал тиарата на херцогинята на Дълуич от ръцете на престъпника, опитал се да се измъкне с бягство през градината; а само няколко седмици по-късно бе заложил толкова хитроумен капан за бандита, хвърлил око на известната Сапфирена огърлица, че в крайна сметка въпросният апаш си бе тръгнал с дубликата, който бе възнамерявал да остави на мястото на истинската огърлица.

Вероятно именно поради тази причина му бе възложена деликатната мисия да охранява доставката на едно истинско съкровище, което бе ценно не само заради вложените в направата му скъпоценности, но преди всичко с духовната си стойност. В католическия манастир в катедралния град се очакваше да пристигне световноизвестна реликва, в която се предполагаше, че се съхраняват мощите на света Доротей и упорито се говореше, че един от най-опитните крадци в Европа си е поставил за цел да се добере до реликвата или по-скоро до златото и рубините по обкова на ковчежето. Може би заради това Фламбо бе решил, че свещеникът ще е най-подходящият спътник за това приключение, върхлетя в дома му, хвърляйки искри от ентузиазъм и амбиция, и гръмогласно оповести плановете си как да надхитрят злодея.

Французинът извиси великанската си снага над камината на свещеника и с познатия наперен мускетарски жест засука дългите си мустаци.

— В никакъв случай! — извика той, говорейки за пътуването до Кастърбъри, на шейсет мили от градчето. — В никакъв случай не бива да допускате да се извърши такова светотатство под носа ви!

Реликвата трябваше да пристигне в манастира чак вечерта, така че дотогава присъствието на благородните ѝ защитници там бе излишно, но пък пътуването с кола щеше да отнеме по-голямата част от деня. Отец Браун мимоходом отбеляза, че по пътя има една гостилница, в която биха могли да обядват, и добави, че към него е била отправена молба да се отбие там при първа възможност.

Поеха през обраслата с гъсти гори рядко населена област, в която все по-рядко срещаша странноприемници и крайпътни постройки и макар да бе по обед, слънчевата светлина постепенно отстъпи пред буреносен здрач, а тъмновиолетови облаци надвиснаха над тъмносивите гори. В зловещия сумрак и малкото цветни петна в пейзажа придобиха онзи тайнствен отблясък, който иначе остава скрит под ярките слънчеви лъчи; парцаливите червеникави листа и жълто-оранжевите дървесни гъби като че ли изведнъж запламтяха със собствен пламък. В сбиращата се тъма героите спряха пред една просека, тясна пролука в сивата стена на дърветата, над които се извисяваше доста необичайната на вид гостилница, за сметка на това с обичайното име „Зеленият дракон“.

Двамата стари познайници често бяха пристигали заедно в странноприемници, гостилници и други човешки обиталища, където намираха какви ли не странни ситуации, но предзнаменованията за очакващите ги изключителни събития рядко ги бяха връхлитали с такава сила, и при това в толкова ранен момент. Колата им все още бе на около стотина метра от тъмнозелената порта, която очевидно бе боядисана така, че да е в тон с тъмнозелените капаци на високата и тясна къща, когато въпросната порта внезапно се отвори, отвътре изскочи жена с развята червена коса и се втурна към тях, сякаш възнамеряваше да скочи в колата, преди да е спряла. Фламбо закова спирачки, а червенокосата дама залепи бледото си трагично лице на прозореца и извика:

— Вие ли сте отец Браун? — и без да си поема дъх, със същата интонация продължи: — А кой сте вие?

— Господинът се казва Фламбо — обади се спокойно дребничкият свещеник. — С какво бих могъл да съм ви полезен?

— Влезте вътре! — отвърна тя толкова рязко, че гласът ѝ прозвуча странно, дори и предвид необичайната ситуация. — Извършено е убийство!

Излязоха от колата мълчаливо и последваха домакинята към тъмозелената порта, която се отваряше навътре и водеше към алея, обградена от дървени колони, гъсто обрасли с бръшлян и лозници, сред които се виждаха обагрени в черно, червено и прочие мрачни краски листа. Алеята ги изведе до вътрешна вратичка, през която влязоха в голямо помещение, по чиито стени висяха ръждясали кавалерийски трофеи и в което вехтите мебели бяха безразборно нахвърляни като в барака за дърва. Посетителите стъписано се спряха на прага, тъй като в първия момент им се стори, че изведнъж един от пригответените за огрев дънери се размърдва и се отправя към тях — толкова прашен, опърпан и вдървен изглеждаше мъжът, който при появата им се отърси от обичайното си състояние на вцепененост.

Колкото и да е странно, в движенията на непознатия се долавяше вродена грациозност, макар и тя да напомняше по-скоро на скованите съвки на дворцовата стълбичка или на раболепната закачалка за халата в преддверието на банята. И Фламбо, и отец Браун усетиха, че никога преди не са срещали човек, чиято съсловна принадлежност да не може да бъде определена от пръв поглед. Мъжът очевидно не бе от онези, които се наричат джентълмени, а осанката му излъчваше закостенялата изисканост на учения; в държанието му се усещаше нещо непочтително; но все пак от него лъхаше по-скоро на академизъм, отколкото на бохемски разгул. Той бе слаб и блед, с леко вирнат нос и още по-вирната тъмна брада, отпред темето му бе голо, но отзад мазната и изтощена коса се спускаше над раменете; очите му почти изцяло бяха скрити зад тъмни очила. На отец Браун му се струваше, че и преди е срещал представители на този тип, ала се затрудняваше да намери точното им название с една дума. Мъжът едвам си проби път през вехториите, които в по-голямата си част бяха стари книги от седемнайсети век, и застана пред тях.

— Правилно ли разбрах — поде тежко Фламбо, — че тук е извършено убийство?

Жената нетърпеливо закима, разлюлявайки бакърените си къдрици; като се изключат пламтящите букли на елф, вече не изглеждаше толкова необузdana: тъмната ѝ рокля бе строга и

спретната, чертите на лицето бяха ясно изразени и красиви и от нея се усещаше двойната сила на тялото и ума, която прави жените толкова могъщи, особено в сравнение с мъжете като този с тъмните очила. Въпреки това именно той взе думата, включвайки се в разговора с известна старомодна галантност.

— Вярно е, че бедната ми снаха бе подложена на ужасно изпитание, което всички ние бихме желали да ѝ спестим. Какво не бих дал аз да бях открил случилото се и да поема върху плещите си товара от съобщаването на злощастната вест. За съжаление обаче именно госпожа Флъд намери мъртъв в градината възрастния си дядо, който от доста време бе болен и прикован към легло в тази гостилница. Обстоятелствата говорят за насилие... дори бих казал — поругаване. Странни обстоятелства, ако ми позволите да отбележа, изключително странни... — Той се покашля тихо, сякаш се притесняваше, че вината за странните обстоятелства е негова.

Фламбо се поклонил на дамата и изрази искрените си съболезнования, след което се обърна към мъжа:

— Доколкото разбрах, вие сте доверът на госпожа Флъд?

— Доктор Оскар Флъд — представи се той. — Брат ми, съпругът на дамата, в момента е по работа на континента и тя поема върху себе си отговорността по управлението на гостилницата. Дядо ѝ бе доста възрастен и почти напълно парализиран. Той не напускаше стаята си, така че тези изключително странни обстоятелства...

— Повикахте ли полицията? — попита Фламбо.

— Да, веднага щом открихме случилото се, се обадохме по телефона, но полицаите ще пристигнат след няколко часа. Гостилницата е встрани от оживените пътища, тук отсядат само хора, поели към Кастърбъри. Така че решихме да потърсим безценната ви помощ, докато...

— Ако изобщо бихме могли да сме от някаква помощ — обади се отец Браун толкова нехайно, че прекъсването му нямаше как да бъде сметнато за грубост, — ще е най-добре веднага да се запознаем със „странните обстоятелства“.

Сякаш съвсем несъзнателно пристъпи към вратата и за малко не се сблъска с едра фигура, препречила пътя му — младеж с тъмна коса, невчесана и мръсна, който въпреки това щеше да изглежда доста

привлекателен, ако едното му око не бе обезобразено — белегът му придаваше злокобен вид.

— Какви ги вършите, по дяволите? — изръмжа той. — Да разправяте на всеки срещнат за убийството, вместо да изчакате да пристигне полицията?

— Аз ще се оправя с полицаите — обади се властно Фламбо, нетърпящият възражение тон показваше, че вече той е поел командването. Пристъпи към вратата и тъй като все пак бе доста по-едър от едрия младеж, а мустаците му бяха не по-малко впечатляващи от рогата на испански бик, едрият младеж отстъпи с неловкото изражение на човек, който е бил изблъскан настрана и след това напълно забравен. Цялата процесия излезе в градината и пое по оградената алея към черничевите храсти. Само Фламбо чу как свещеникът казва на лекаря:

— Явно присъствието ни не е по вкуса на този млад мъж. Кой е той, между другото?

— Казва се Дън — отвърна сдържано Флъд. — Снаха ми го взе да се грижи за градината, тъй като е загубил окото си във войната.

Навлязоха в черничевите храсти и потънаха в богатото на багри, но при все това злокобно сияние, което често се получава, когато земята долу излъчва повече светлина от небето. На бледите лъчи на останалото зад гърба им слънце короните на дърветата се издигаха като бледозелени пламъци към буреносното небе, което всяка секунда сменяше различни оттенъци на виолетово и лилаво. Тук-там някой лъч си пробиваше път и до кътчета от моравата и цветните лехи и ги обагряше в загадъчни и потайни цветове. Лалетата в лехата приличаха на капки черна кръв и човек би се заклел, че някои от цветята наистина са черни. Естествено, пътеката водеше към магнолия, която отец Браун по неясни причини бъркаше с дяволското дърво, като този път склонността му да нарича бедната магнолия „дяволска“ бе подсилена от факта, че от клоните на дървото като сух плод висеше сухото мършаво тяло на старец с дълга брада, която гротескно се развяваше на вятъра.

Трупът бе обгърнат не само от ужаса на здрача, но и от ужаса на слънчевата светлина, тъй като по ирония на съдбата лъчите оцветяваха дървото и тялото във весели краски и го превръщаха в сценичен декор; магнолията все едно бе обсипана с цветове, тъй като тялото бе

облечено в изумруденозелена нощница, а на клатушкащата се глава бе кацнала яркочервена шапчица. Единият крак бе обут в червен пантоф, а другият пантоф бе паднал и лежеше на земята като локва кръв.

Фламбо и отец Браун все още не бяха обърнали внимание на всичките тези подробности, тъй като бяха вперили поглед в странния предмет, който стърчеше от гърдите на съсухреното тяло. Огледът показва, че това е почернялата от ръжда ръкохватка на меч от седемнайсети век. И двамата се взираха в меча и не помръдваха толкова дълго, че изнервеният доктор Флъд изгуби търпение.

— Най-много ме озадачава — обади се той, нервно кършейки пръсти — състоянието на тялото. Но то ни дава ключ към възможните отговори.

Фламбо пристъпи към дървото, извади лупа и огледа ефеса на меча. В този момент обаче, по абсолютно непонятна причина, свещеникът се завъртя на пети, застана най-непочтително с гръб към трупа и се загледа в другия край на градината. За секунда успя да зърне бакърените букли на госпожа Флъд, която разговаряше с чернокос млад мъж, но в следващия миг непознатият се качи на мотора си и изчезна по пътя, а след него остана само заглъхващото бумтене на мощния двигател. Жената го изпрати с поглед, обърна се и пое към останалите, а отец Браун побърза да насочи вниманието си към дръжката на меча и повесеното тяло.

— Правилно ли разбрах, че сте открили тялото преди около половин час? — попита Фламбо. — По онова време някой от вас да е бил тук? В стаята на стареца, в тази част на къщата или в градината?

— Не — отвърна уверено лекарят и поклати глава: — Истинска трагедия... Снаха ми бе в зимника, който е от другата страна на къщата, Дън бе в зеленчуковата градина, която също е натам, а аз се бях заровил в старите книги в кабинета, който е досами стаята, в която ме заварихте. Имаме две прислужнички, но едната е била отишла до пощата, а другата била на тавана.

— А някой от горепосочените — поде спокойно Фламбо — да е бил в лоши отношения с бедния джентълмен?

— Той бе обект на всеобща почит и привързаност — отвърна тъжно Флъд. — Ако е имало някакви неразбирателства, те в никакъв случай не надхвърлят обичайните за наши дни семейни пререкания. Старецът бе отдаден на едновременните религиозни порядки, а

дъщеря му и съпругът ѝ са с по-разкрепостени възгледи за света. Но това не би могло да има нищо общо с жестокото убийство.

— Зависи колко разкрепостени са възгледите — вметна отец Браун. — Или пък колко са тесногръди.

В този момент госпожа Флъд повика девера си от другия край на градината. Той пое нататък, махна извинително с ръка и в движение посочи с дългия си пръст към земята:

— Ще видите, че отпечатъците са изключително любопитни — извика той, заприличвайки в този момент повече от всякога на погребален агент.

Двамата детективи се спогледаха:

— Мен са ми любопитни някои други неща — обяви Фламбо.

— И на мен — кимна свещеникът, впил глуповат поглед в тревата.

— Чудех се — продължи французинът — защо им е трябвало да обесят стареца, а след това да си правят труда да го промушват с меч.

— А аз се питах — отвърна отец Браун — защо, след като са го промушили в сърцето, са решили да го обесят на дървото.

— Грешите! — възрази приятелят му. — От пръв поглед се вижда, че не е бил прободен жив. Ако бе така, щеше да има повече кръв и раната нямаше да е така затворена.

— А за мен от пръв поглед е ясно — отецът се взря в тялото, напрегна късогледите си очи и дори се изправи на пръсти, — че не са го обесили жив. Вижте възела на примката, толкова несръчно е направен, че въжетото няма как да се стегне. Тази примка никого не би могла да удуши. Старецът е бил мъртъв, преди да го увесят на дървото, а според вас е бил мъртъв и преди да го промушат с меча. Как е бил убит тогава?

— Струва ми се — отбеляза Фламбо, — че е най-добре да се върнем в къщата и да огледаме стаята му. Както и другите неща.

— Така да бъде. Но сред другите неща на първо място са отпечатъците. Ще е добре да започнем от другия край, от прозореца. По алеята няма следи, но по тревата под прозореца на стаята на стареца отпечатъците са ясни.

Запремига ожесточено и след това бавно пое обратно към дървото, навеждайки се от време на време, когато нещо на земята

привличаше погледа му. Накрая се върна при Фламбо и словоохотливо запита:

— Разбрахте ли каква е историята, запечатана от отпечатъците по тревата? Все още се вижда ясно, макар и самата тя да е далеч от яснотата.

— Не само че не бих я нарекъл ясна — отвърна Фламбо, — а по-скоро бих я определил като мрачна и зловеща.

— Е — поде свещеникът, — отпечатъците от пантофите на стареца разказват следната история: възрастният парализиран мъж е скочил през прозореца и тичешком е пресякъл лехите край пътеката. Явно е горял от нетърпение да бъде обесен и промушен в сърцето и тази перспектива толкова го очаровала, че от радост от време на време е подскачал на един крак, а в един момент дори е вървял на ръце...

— Престанете! — прекъсна го гневно французинът. — Каква е тази дяволска пантомима?

В отговор отец Браун вдигна вежди и спокойно посочи следите на земята.

— През половината разстояние има следи само от един пантоф, а на места се вижда отпечатък от длани.

— Не може ли просто да е залитнал, да е паднал и да се е подпрял на тревата? — попита Фламбо.

— В такъв случай щяха да са останали следи от коленете или от нозете му, а няма нищо. Естествено, калдъръмената алея е близо и по нея няма никакви отпечатъци, макар че би трябвало да е останало нещо поне по пръстта между камъните. Да, като се замисля, това е доста странно...

— Странна алея, странна градина и изобщо странна история! — Фламбо мрачно огледа мрачната градина, притихнала в очакване на връхлитащата буря, после сведе поглед към извитата алея, която наистина изглеждаше доста странна с разхвърляните камъни от калдъръма.

— А сега — подкани го отец Браун — нека се качим да огледаме стаята.

Насочиха се към друга врата, която бе близо до прозореца на спалнята, но преди да влязат, свещеникът се спря на прага, за да огледа подпряната на стената обикновена градинска метла.

— Видяхте ли?

— Да. Метла — отвърна с притаена ирония Фламбо.

— Не е метла, а грешка — поправи го отец Браун. — Първата грешка, която убийците са допуснали.

Изкачиха се по стълбите до спалнята на покойника; един поглед бе достатъчен, за да разберат истината за царящата в къщата атмосфера. Още в първия момент отец Браун бе усетил, че се намира в католически дом или по-скоро в дом, който някога е бил католически, а сега се обитава от забравили религията неверници. Статуите и изображенията в стаята на стареца показваха, че малкото останала вяра в Бог се е дължала единствено и само на него и че близките му по някаква причина са се отрекли от Църквата. Но свещеникът знаеше, че едно подобно обяснение е напълно неадекватно дори и за обикновено убийство, да не говорим за толкова странен случай като този.

— Гръм и мълния! — измърмори той. — Всъщност убийството е най-малко странното нещо в цялата история.

Докато изричаше тези думи, лицето му бавно се проясни.

Фламбо се бе настанил в креслото пред малката масичка до леглото на покойника и замислено се взираше в три-четири бели хапчета, поставени на малък поднос до бутилка с вода.

— Убиецът — поде бавно французинът — иска да си мислим, че старецът е бил обесен или намушкан. Само че той не е умрял нито от задушаване, нито от меча. Защо искат да ни убедят в противното? Най-логичното обяснение е, че истинската причина за смъртта би ни насочила към определена личност. Да предположим за миг, че е бил отровен. В случая имаме едно-единствено лице, което съвсем естествено пасва на ролята на отровител.

— Да — кимна отец Браун, — приятелят ни с тъмните очила е лекар.

— Трябва да изследваме тези хапчета! — обяви решително Фламбо. — Не бива да ги изпускам от поглед, докато не ги проверим. Изглеждат ми водоразтворими.

— Не разполагате с достатъчно време за изследвания — рече свещеникът. — Скоро ще пристигне съдебният лекар. По-добре ги приберете внимателно, за да не ги загубите. Стига изобщо да решите да чакате съдебния лекар, разбира се.

— Няма да си тръгна от тук, докато не разреши загадката — врече се французинът.

— В такъв случай ще останете тук до края на дните си — отвърна отец Браун, зареял поглед през прозореца. — Но аз нямам намерение да си губя повече времето в тази стая.

— Да не искате да кажете, че не е по силите ми да разреша случая? — попита приятелят му. — Защо?

— Защото той не е разрешил с вашите методи, така както някои хапчета не са разтворими във вода — рече свещеникът и излезе през тъмните стълби в още по-притъмнялата градина. Там пред очите му се разкри същата картина, която бе зърнал през прозореца.

Смазващата черна тежест на буреносния небосклон като че ли бе надвиснала още по-ниско над земята, облаците почти напълно бяха закрили слънцето, което едва се подаваше от тясна пролука в сивата пелена, по-бледо и от луната. Във въздуха се усещаше трупачото се напрежение на надвиснала мълния, вятърът бе утихнал и дори багрите в градината бяха само по-плътни отсенки на мрака. Само един цвят искреше, макар и вече не толкова ярко — червената коса на стопанката на дома, която бе застинала като вцепенена, заровила ръце в косите си. Тази сцена на душевно помрачение на фона на скритото слънце пробуди у оца спомена за обсебващи загадъчни слова и той неволно зашепна:

— „Чутовен кът! Една жена ли чезна... в такова място посред нощ беззвездна... по тайния си призрачен любим!“^[1] — шепотът му се усили: — Света Дево, Божия майко, закрилай ни нас, грешните... точно това е, точно това: жена, чезнеща по „тайния си призрачен любим“!

Разтреперан, той колебливо се приближи към червенокосата стопанка, но когато заговори, гласът му прозвуча спокойно. Взря се в нея напрегнато и й рече, че не бива да се плаши от страничните неща, съпътствали трагедията, колкото и налудничави и грозни да изглеждат те.

— За дядо ви картините в стаята му са били по-истинни от грозната картина, която заварихме ние — добави той строго. — Нещо ми подсказва, че той е бил добър човек и това, което убийците са сторили с тялото му, не е от значение.

— О, призлява ми от неговите картини и статуи! — извика тя и се извърна настрани. — Защо сами не се погрижат за себе си, ако наистина са това, за което ги смятате? Бунтовниците спокойно могат

да разбият главата на Светата Дева и нищо няма да им се случи. Какъв е смисълът? Вече няма как да хвърляте вината върху нас, не смеете да го правите, тъй като знаем, че човекът е по-силен от Бог!

— Не бива да превръщате търпението на Бог към нас в аргумент срещу него — отвърна нежно отец Браун.

— Дори Бог да е търпелив, а човекът да не е, ние може би харесваме повече нетърпението. За вас това е светотатство, но няма как да ни спрете.

Отец Браун подскочи леко:

— Светотатство ли! — възкликна той и изведнъж се обърна към вратата с новопоявила се решителност. В същия момент на прага се показва Фламбо, блед от вълнение, стиснал в ръката си късче хартия. Свещеникът отвори уста, но устременият му приятел го изпревари:

— Най-накрая попаднах на следа! — обяви французинът. — Хапчетата изглеждат напълно обикновени, но не са. Освен това веднага щом се заех да ги разгледам, в стаята нахлу онзи едноок звяр, градинарят, въоръжен с пистолет. Избих го от ръката му, а него блъснах надолу по стълбите. Кълбото вече започва да се разплита. Само след час-два ще съм си свършил работата.

— Точно обратното — възрази свещеникът, в гласа му звънтеше необичайна за него заповедна нотка. — А и няма как да останем тук още час. Дори и минутка повече не бива да се бавим. Тръгваме веднага!

— Почакайте! — възкликна смаяно Фламбо. — Тъкмо намерихме пътя към истината! Личи си, че вече сме близо, вижте само как се уплашиха от нас.

Отец Браун го изгледа с неразгадаемо каменно лице и рече:

— Те не се страхуват от нас, докато сме тук. Ще се страхуват само ако ни няма.

И двамата бяха забелязали в сумрака фигурата на нервно потропващия доктор Флъд, който пое към тях, размахал неистово ръце.

— Спрете! Изслушайте ме! — извика силно лекарят. — Открих истината!

— Обяснете я на полицаите — отвърна свещеникът. — Те трябва да пристигнат всеки момент. Ние трябва да тръгваме.

Флъд като че ли бе обзет от вихър от чувства, въртопът на емоциите го засмука и след миг го изхвърли обратно на повърхността с

отчаян писък. Той разпери ръце, като Христос на кръста, и препречи пътя им:

— Нека бъде волята Ти! — извика той. — Повече няма да ви заблуждавам! Позволете ми да се изповядам!

— Изповядайте се пред собствения си свещеник — сръза го отново отец Браун и се втурна към портата, последван от зашеметения си приятел. Преди да стигнат до оградата обаче, друга фигура профуча край тях по-бързо от вятъра и градинарят Дън закрепя неразбираеми обиди към бягащите от задълженията си детективи. Свещеникът се наведе точно навреме, за да избегне удара с пистолета, но Дън не успя да се наведе, за да избегне юмрука на Фламбо, който по тежест се равняваше на този на Херкулес. Двамата оставиха Дън прострян на пътеката, излязоха през портата и мълчаливо влязоха в колата. Фламбо зададе един-единствен въпрос и отец Браун кратко отговори:

— Кастърбъри.

След дълга тишина свещеникът отбеляза:

— Почти съм склонен да повярвам, че бурята бе надвиснала само над тази градина и че всъщност тази в небето бе предизвикана от бурята в душата.

— Приятелю, познаваме се от дълго време и заповядайте ли нещо, аз съм готов да ви следвам. Искрено се надявам да не ми кажете, че ме отведохте от този невероятен случай само защото атмосферата в градината не ви е допаднала.

— Атмосферата със сигурност бе ужасна — отвърна спокойно отец Браун. — Мъчителна, страстна и потискаща. А най-ужасното бе това, че в цялата история нямаше нито капчица омраза.

— Все пак някой поне мъничко не е харесвал стареца — възрази Фламбо.

— Никой не е мразил никого! — извика измъчено отец Браун. — Това бе най-ужасното — причината за мрака е любовта.

— Странен начин да покажеш обичта си — да обесиш някого и да го намушкаш с меч.

— Причината е любовта — повтори свещеникът — и тя изпълва къщата с ужас.

— Не ми казвайте — възрази Фламбо, — че тази красива жена е влюбена в паяка с очилата.

— Няма — простена отново отец Браун. — Тя обича съпруга си. Чудовищно е!

— Чувал съм ви често да препоръчвате любов към съпруга — отвърна Фламбо. — Едва ли това би могло да се нарече греховна любов.

— Не е греховна в този смисъл! — сопна се отецът, но след това се извърна към него и продължи по-топло: — Нима не знам, че любовта между мъжа и жената е първата божия заповед и завинаги ще бъде свята? Нали не сте от идиотите, които си мислят, че ние не се възхищаваме на любовта и брака? Нима подозирате, че съм забравил за Райската градина и виното от Кана? Именно защото силата ѝ е силата на Бог, тя действа толкова мощно, дори и когато загърбва Бог. Тогава Градината се превръща в джунгла, но славна джунгла, тогава втората ферментация превръща виното от Кана в оцета на разпятието. Нима мислите, че не знам всичко това?

— Сигурен съм, че го знаете, но пък аз все още не знам почти нищо за убийството.

— И няма как да знаете — отвърна отец Браун.

— Защо?

— Защото изобщо не става дума за убийство.

Фламбо смаяно замълча, а свещеникът продължи спокойно:

— Обърнете внимание, че жената очевидно бе сломена от мъка, а не обели нито дума за убийство. Тя изобщо не спомена думичката „убийство“. За сметка на това постоянно говореше за „светотатство“.

След това, съвсем рязко сменяйки темата, той добави:

— Чували ли сте някога за Тайрънския тигър?

— Дали съм чувал! — извика французинът. — Та именно той е хвърлил око на реликвата, която трябва да опазим тази нощ. Тайрънския тигър е най-опасният и смел престъпник, влизал някога в страната. Ирландец е, но от онзи тип, които в някакъв момент превъртат и се отричат от вярата. Сигурно си е имал вземане-даване с тайните диaboлически общества, но така или иначе има злоещо чувство за хумор и склонност към извратените шеги. Иначе не е извратен тип, рядко убива и никога не измъчва жертвите си, но обича да шокира хората, особено сънародниците си, ограбва черкви, изравя скелети от гробниците и какво ли още не.

— Всичко съвпада — въздъхна отец Браун. — Трябваше да се досетя в самото начало.

— Не разбирам как е възможно да се досетим за каквото и да е било само след час разследване — възрази детективът.

— Трябваше да се досетя, преди изобщо да се захванем с разследването — отвърна свещеникът. — Трябваше да се досетя още преди да пристигнете у дома тази сутрин.

— Какво искате да кажете?

— Това е поредното доказателство колко лъжовни могат да бъдат гласовете по телефона — отбеляза замислено отецът. — Тя ми се обади цели три пъти сутринта, а аз реших, че в това няма нищо важно. Първо ме помоли да дойда в гостилницата колкото се може по-бързо. Какво означава това? Означава, че старецът е бил на смъртно легло. След това ми каза, че все пак не се налага да се разкарвам. Какво означава това? Естествено, старецът вече бил предал богу дух. Починал е спокойно в леглото си, вероятно сърцето му не е издържало, все пак той е бил на преклонна възраст. След това тя се обади за трети път, че все пак щяло да е добре да отида. Какво означава това? Ето тук нещата започват да стават интересни.

Замълча за миг и след това продължи:

— На Тайрънския тигър, чиято съпруга го обожава, му хрумнала една от неговите налудничави идеи и ние за малко не се хванахме на въдичката. Неясно как, но знаел, че вие сте по петите му, че го познавате и че сте натоварени със задачата да опазите мощите. Може и да се е досетил, че и аз ще ви помагам. Целта му е била да ни възпрепятства и затова решил да инсценира убийство. Постъпката му е ужасна, но не е убийство. Принудил е съпругата си да му помогне, позовал се е на жестоката действителност и е казал, че може да избегне смъртната опасност само ако използва мъртвото тяло, което така или иначе нищо няма да усети. Съпругата му била готова на всичко за него, но усещала противоестествената поквара на ужасния маскарад с обесването и точно затова говореше за светотатство. Говореше не само за оскверняването на мощите, но и за оскверняването на смъртния одър. Братът е един от извратените „учени“ бунтовници, които си играят с измислянето на бомби, пуснат на воля идеалист. Но той също е готов на всичко за Тайрънския тигър, както и градинарят. Вероятно това е в негов плюс, че толкова много хора са му верни до смърт.

Едно нещо ме накара да се замисля още в самото начало. Сред старите книги, с които се бе зарил докторът, имаше купчина памфлети от седемнайсети век и аз зърнах заглавието на един: „Вярното описание на процеса и екзекуцията на лорд Стафорд“. Стафорд е бил екзекутиран покрай папския заговор, който започва с интересна детективска история, смъртта на сър Едмънд Бери Годфри. Годфри бил намерен мъртъв в една канавка, като част от неяснотите около смъртта му се дължат на това, че били намерени следи от пръсти около врата му, но освен това той бил намушкан със собствената си сабя. Веднага си помислих, че някой в къщата може да е почерпил идея от този памфлет. Само че целта му не може да е била извършването на убийство, а по-скоро създаването на загадка. След това стана ясно, че това се отнася и за останалите чудовищни подробности. Те бяха сатанински, но не бяха дело на сатаната, от тях се долавяше, че са претекст, целта им бе да направят случая възможно най-заплетен и противоречив, да ни накарат да останем дълго време в гостилницата. Измъкнали са горкия старец от леглото, накарали са трупа да подскача на един крак и да върви на ръце и да върши всичко, което не би могъл да върши. Целта им е била да създадат за нас една „неразрешима загадка“. Накрая са замели собствените си следи от пътеката и са оставили метлата подпряна на стената. За щастие прозряхме истината навреме.

— Вие я прозряхте — отвърна Фламбо. — Аз щях да се забавя още малко с втората следа, която ни бяха оставили с хапчетата.

— Така или иначе, важното е, че тръгнахме навреме — отвърна спокойно отец Браун.

— И съвсем скоро ще бъдем в Кастърбъри — допълни Фламбо.

* * *

Същата нощ в манастира в Кастърбъри се разиграха събития, чиято цел бе да смути покоя на монасите. Украсеното със златен обков и рубини ковчеже с мощите на света Доротей бе оставено в притвора на параклиса на манастира, за да изчака освещаването и с тържествена процесия да бъде внесено в катедралата. За момента бе под надзора на един монах, който го наблюдаваше бдително, тъй като братството бе

известно за опасността от спотайващия се Тайрънски тигър. Затова монахът скочи на крака веднага щом зърна как един от прозорците се отваря и през пролуката като змия се промъква нещо. Втурна се към прозореца, сграбчи облечената в скъпа ръкавица ръка и извика за помощ. В същия този миг един мъж влетя през вратата зад гърба му и грабна поставеното на масата ковчеже, а заклещената на прозореца ръка изведнъж се отпусна и монахът се оказа стиснал дървена протеза.

Тайрънският тигър бе използвал същия номер и преди, само че монахът нямаше откъде да го знае. За щастие поне за един човек този трик не бе изненада и той се появи на прага, запълвайки рамката на вратата, в момента, в който престъпникът се обърна да избяга. Фламбо и Тайрънският тигър се спогледаха и дори взаимно си отдадоха чест.

Междувременно отец Браун бе дошъл в параклиса, за да се помоли за душите на някои от хората, замесени в този невероятен случай. Но сърцето му не бе скръбно, тъй като в интерес на истината не бе изгубил напълно надежда за Тайрън и презряното му семейство и дори по-скоро таеше по-големи надежди за тях, отколкото за много подпочтени люде. След това мислите му се насочиха към мястото, където се намираше и предстоящото събитие. На фона на черно-зеления мрамор в дъното на параклиса, издържан в стил рококо, тъмночервената покривка на олтара на свой ред бе като фон на огненочервените рубини на ковчезето, известни като „розите на света Доротея“. Свещеникът отново се върна към странните събития от деня и жената, която жадуваше прошка за светотатството, за чието осъществяване бе спомогнала. Все пак, помисли си той, любимият на света Доротея също е бил езичник, но връзката им не бе накърнила вярата ѝ. Тя бе умряла в името на истината, а след това му бе пратила рози от Рая...

Отец Браун вдигна поглед и през пелената от тамяна и пушека на свещите видя, че месата е към края си и процесията е готова. Усецането за натрупаното великолепие на времето и традицията го притисна от всички страни като буйна тълпа, а високо над нея, като гирлянд от неугасими пламъци, все едно същинско слънце за полунощната служба, голямата дарохранителница искреше в тъмнината, както слънцето блести в загадъчната чернота на вселената. За някои тази загадка също бе „неразрешима“, ала други с не по-малка убеденост вярваха, че тя има едно-единствено разрешение...

[1] „Кублай хан“, С. Колридж. Превод Ал. Шурбанов. — Бел.прев. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.